PELINOLISTNA ŽVRKLJA, AMBROZIJA

Ambrosia artemisiifolia

OPIS: Enoletnica, vetrocvetka

Zraste do 2 m. *Listi* so premenjalno razvrščeni, dvakrat pernato deljeni. *Listni pecelj* je porasel z redkimi, dolgimi štrlečimi dlakami. *Steblo* je dlakavo, zelenkasto ali rdečkasto. *Cvetovi* so zelenkasti. Moška socvetja so viseči koški v dolgem pokončnem enostavnem grozdu na vrhu poganjkov. Ženska socvetja se razvijejo v zalistjih. *Plod* je orešek, ki se razvije iz celotnega ženskega socvetja in nima dlačic.

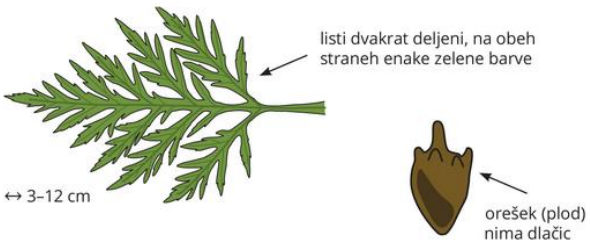

HABITAT: suha ruderalna mesta, cestni robovi, njive, odprte peščene površine.

Ustrezajo ji odprta in osončena tla. Rastlina je občutljiva na mraz, seme pa zelo odporno.

METODE ODSTRANJEVANJA:

- puljenje rastlin pred tvorbo semen
- večkratna košnja čim bliže tlom, pred cvetenjem

POSEBNOSTI:

- zelo alergena (predvsem za astmatike)
- seme je zelo dolgoživo in lahko v tleh preživi desetletja

OBDOBJE ZAZNAVNOSTI: april–november

CVETENJE: julij–oktober

STATUS: v nižinskih in gričevnatih predelih, v bližini ptičjih krmilnic.

Širi se z vozili, kmetijsko in gradbeno mehanizacijo, kosilnicami, premeščanjem zemlje, je primes kmetijskim rastlinam in semenom za ptice.

Razmnožuje se le s semenom.

Viri: https://www.invazivke.si/; https://www.tujerodne-vrste.info/; https://zrsvn-varstvonarave.si; Eler, K. (2018). Invazivne rastline in kmetijstvo. Ljubljana, MKGP.

ZAVOD za GOZDOVE SLOVENIJE
GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE
REPUBLIKA SLOVENIJA MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROST
REPUBLIKA SLOVENIJA MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

Varstvo pred invazivnimi tujerodnimi vrstami rastlin v gozdovih, »Invazivke v gozdovih«
Sklad za podnebne spremembe, projekt št. 2330-22-0007

NAVADNA BARVILNICA

Phytolacca americana

OPIS: Trajnica
Zelnata rastlina, ki je lahko v spodnjem delu olesenela, visoka do 2 m. *Listi* so suličasti. *Socvetja* so grozdasta, po cvetenju navadno lokasto previsna. *Steblo* pri odrasli rastlini je običajno rdečkasto. *Cvetovi* so beli. *Plodovi* so jagodasti, črno modro bleščeči, okrogli, na vrhu ugreznjeni; nezreli so zeleni, nato beli, zreli so svetleči in temno vijoličasti. Vsako zimo rastlina odmre do korenin.

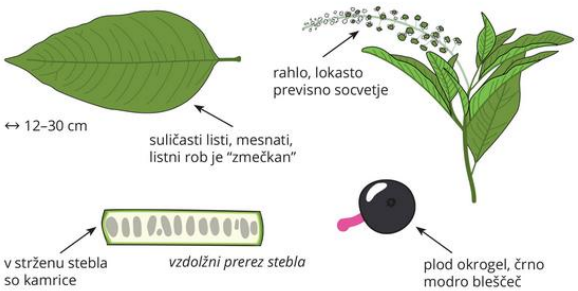

HABITAT: Senčna in sveža do vlažna ruderalna mesta, robovi gozdov, nasipališča in njive.

METODE ODSTRANJEVANJA:

- ruvanje/puljenje rastlin
- delno odstranjevanje korenine, tako da odstranimo vsa očesa, iz katerih bi lahko potem rastlina ponovno zrasla
- žetev pri tleh tik pred cvetenjem
- obiranje plodov – grozdov

POSEBNOSTI:

- vsi deli rastline so strupeni ljudem, domačim živalim in živini
- seme je zelo dolgoživo, kalivo ostane do 40 let.

OBDOBJE ZAZNAVNOSTI: celo leto

CVETENJE: junij–september

STATUS: Hitro se širi in tvori goste sestoje na območjih, kjer je bil gozd poškodovan in so nastale velike vrzeli.

Širi se s semeni, ki jih razširjajo ptiči (zanje strup v sadežu ni strupen). Plodove pojejo in seme razsejejo z iztrebki.

Razmnožuje se s semeni in vegetativno. V grozdu je 30–70 jagod, vsaka jagoda vsebuje 10 semen.

Viri: https://www.invazivke.si/; https://www.tujerodne-vrste.info/; https://zrsvn-varstvonarave.si;
Eler, K. (2018). Invazivne rastline in kmetijstvo. Ljubljana, MKGP.

ZAVOD za GOZDOVE SLOVENIJE
GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROST
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

Varstvo pred invazivnimi tujerodnimi vrstami rastlin v gozdovih, »Invazivke v gozdovih«
Sklad za podnebne spremembe, projekt št. 2330-22-0007

VELIKI PAJESEN

Ailanthus altissima

OPIS: Dvodomno listopadno drevo

Drevo z debelimi vejami, ki zraste do 27 m visoko. *Skorja* je gladka in sivkasta. *Listi* so veliki, premenjalno razvrščeni, goli, pernato sestavljeni s kratkopecljatimi širokosuličastimi lističi, ki so pri dnu prisekani do srčasti. Lističi, moški cvetovi in mladi poganjki imajo močan, neprijeten vonj. *Cvetovi* so majhni, združeni v velika, gosta, pokončna socvetja. *Plodovi* so širokosuličasti krilati oreški s semenom v sredini, rdečkastorjavi.

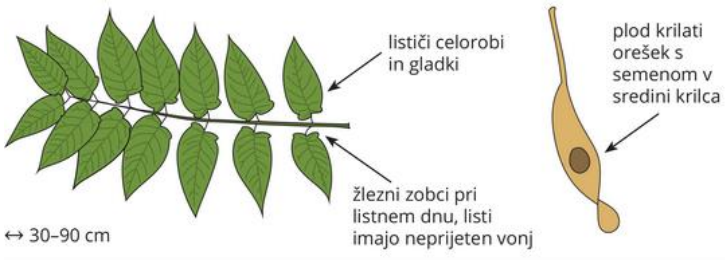

HABITAT: Gozdni robovi in presvetljeni gozdovi, obrečni gozdovi, kamnita pobočja, ruderalna (drugotna) rastišča, vzdolž cest in v mestih …

Je pogosto sajeno okrasno drevo, ne ustrezajo mu le mokrotna tla.

METODE ODSTRANJEVANJA:

- ruvanje rastlin (mlajša drevesa)
- obročkanje na deblu – odstranimo min. 20 cm pas skorje (velika drevesa)
- posek na višini 1 m in odstranitev skorje (velika drevesa)
- lomljenje vrhov (mlajša drevesa)

POSEBNOSTI:

Pri odstranjevanju se priporoča uporaba rokavic in izogibanje stiku rastlinskega soka z odprtimi ranami, saj je strupen.

OBDOBJE ZAZNAVNOSTI: celo leto

CVETENJE: maj–junij

STATUS: nižinski in gričevnati predeli.

Velika težava je v urbanem okolju, saj lahko kali v vsaki razpoki.

Širi se z izrastki iz panja in koreninskimi izrastki, na večje razdalje pa s semenom (z vetrom, vodo, vozili in prevozi zemljine).

Viri: https://www.invazivke.si/; https://www.tujerodne-vrste.info/; https://zrsvn-varstvonarave.si;
Eler, K. (2018). Invazivne rastline in kmetijstvo. Ljubljana, MKGP.

ZAVOD za GOZDOVE SLOVENIJE
GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROST
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

Varstvo pred invazivnimi tujerodnimi vrstami rastlin v gozdovih, »Invazivke v gozdovih«
Sklad za podnebne spremembe, projekt št. 2330-22-0007

PAVLOVNIJA

Paulownia tomentosa

OPIS: Hitrorastoče listopadno drevo

Drevo zraste do 20 m visoko. *Listi* so veliki, nasprotno razvrščeni, dolgopecljati, srčasto jajčasti, kratko priostreni, celorobi ali plitvo trokrpi, dlakavi po obeh straneh, zgoraj temno zeleni, spodaj svetlejši. *Cvetovi* so združeni v latasta socvetja. Venec je zvončast, bel do rožnat. Cveti pred olistanjem. *Plod* je viseča črtalasta glavica, podobna orehom, iz katere se še mesece po cvetenju iztresajo semena, s katerimi se rastlina zlahka zaseje na različnih rastiščih.

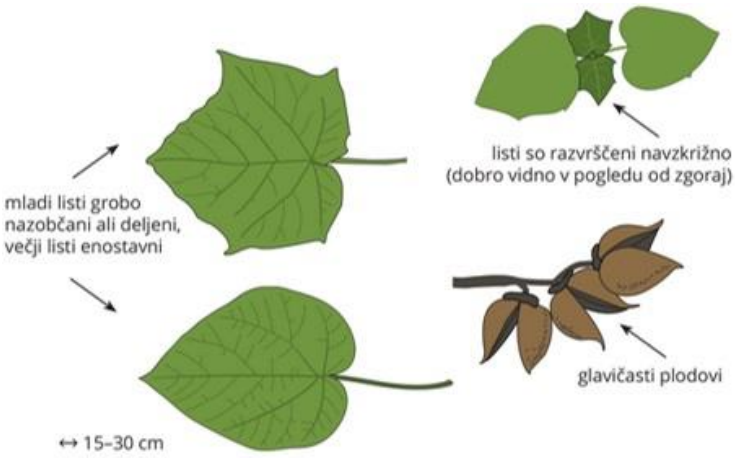

OBDOBJE ZAZNAVNOSTI: celo leto

CVETENJE: april–maj

STATUS: v gozdovih, predvsem na posekah ter ob vlakah in cestah, okrasno drevo v parkih, vrtovih.

Sadi se jo kot »hitrorastoče drevo«.

Širi se s semenom. Intenzivno odganja iz panja in debelejših korenin.

HABITAT: presvetljeni gozdovi, na gozdnih robovih, ob rekah, na skalnih in ruderalnih rastiščih, vrtovi, parki, v razpokah.

Najbolje raste na vlažnih tleh, zaseje pa se tudi na peščenih, suhih tleh. Sence ne prenaša.

METODE ODSTRANJEVANJA:

- ruvanje rastlin (mlajša drevesa)
- obročkanje: na deblu, na višini 1 m, odstranimo lubje (velika drevesa)

POSEBNOSTI:

Listi niso strupeni, zato živali manjše rastline lahko popasejo.

Viri: https://www.invazivke.si/; https://www.tujerodne-vrste.info/; https://zrsvn-varstvonarave.si; Eler, K. (2018). Invazivne rastline in kmetijstvo. Ljubljana, MKGP.

ZAVOD za GOZDOVE SLOVENIJE
GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROST
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

Varstvo pred invazivnimi tujerodnimi vrstami rastlin v gozdovih, »Invazivke v gozdovih«
Sklad za podnebne spremembe, projekt št. 2330-22-0007

RAZNOZOBI GRINT

Senecio inaequidens

OPIS: Trajnica

Kratkoživa, široko razrasla, visoka do 80 cm. *Listi* so nepecljati, ozki, večinoma goli, po robu pogosto z različno velikimi zobci. *Cvetovi* so v številnih rumenih koških. *Plodovi* (rožke) so zelo drobni s tankimi ščetinami. Korenina je valjasta, razmeroma plitva. Zaradi dolgega obdobja cvetenja so na rastlini hkrati cvetoči koški in tudi povsem zrela semena.

HABITAT: na območjih s suhimi tlemi brez rastlinskega pokrova, območja po krčitvah lesne zarasti, po požarih, pašniki, vinogradi, robovi cest, sončna ruderalna rastišča.

Je zelo odporen, preživi hudo sušo in zmrzal. Njihova semena lahko preživijo več let.

OBDOBJE ZAZNAVNOSTI: celo leto

CVETENJE: junij–zmrzali

STATUS: ob cestah

Širi se z neočiščeno mehanizacijo ali z vnosom semen z zemljo oz. peskom. Zaradi majhne mase plodov se hitro širi z vetrom, vozili, živalmi idr.

Razmnožuje se s semeni. Semena kalijo različno hitro.

METODE ODSTRANJEVANJA:

- puljenje, pred cvetenjem in plodenjem

POSEBNOSTI:

Je zelo strupen za človeka in živali (pri molznicah prehajajo strupene snovi v mleko, s pelodom pa tudi v med). Lahko pride tudi do zastrupitve ali pogina živali.

Viri: https://www.invazivke.si/; https://www.tujerodne-vrste.info/; https://zrsvn-varstvonarave.si;
Eler, K. (2018). Invazivne rastline in kmetijstvo. Ljubljana, MKGP.

ZAVOD za GOZDOVE SLOVENIJE
GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE
REPUBLIKA SLOVENIJA MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROST
REPUBLIKA SLOVENIJA MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

Varstvo pred invazivnimi tujerodnimi vrstami rastlin v gozdovih, »Invazivke v gozdovih«
Sklad za podnebne spremembe, projekt št. 2330-22-0007

ENOLETNA SUHOLETNICA

Erigeron annuus

OPIS: Enoletnica, pri nas pogosteje dvoletnica
Zraste do 100 cm visoko. *Steblo* je pokončno, razvejano, raztreseno dlakavo. *Listi* so svetlozeleni, po obeh straneh dlakavi. Spodnji listi so narobe jajčasti s krilatimi peclji, zgornji pa suličasti do črtalasti, nazobčani do celorobi. *Cvetovi* so beli do rožnati (jezičasti) in rumeni (cevasti), združeni v številne koške in podobni marjeticam. *Plodovi* so oreški, enosemenski, drobni, s kodeljico iz ščetin.

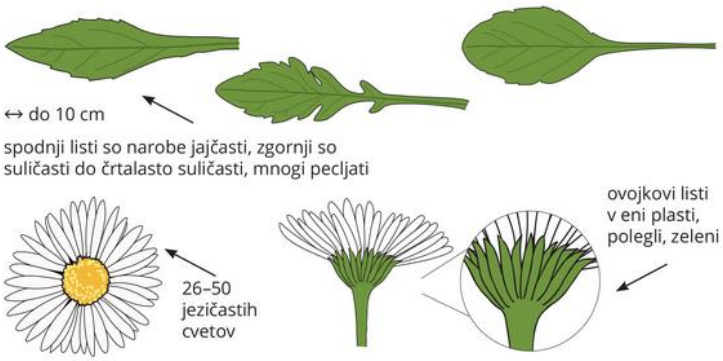

HABITAT: Neredno košeni travniki, polja, opuščene njive, ruderalna mesta, logi, prodišča, cestni robovi in zelenice.

Ustrezajo ji sončna rastišča, ne uspeva le na zelo mokrih ali izrazito suhih, kamnitih tleh.

METODE ODSTRANJEVANJA:

- puljenje (izkopavanje) celih rastlin skupaj s podzemnimi deli
- s stalno košnjo pred cvetenjem

POSEBNOSTI:

Rastlina ni strupena, vendar je zaradi dlakavosti živali ne jedo. Ima neugoden vpliv na živino (slaba krmna vrednost).

OBDOBJE ZAZNAVNOSTI: marec–november

CVETENJE: maj–oktober

STATUS: zelo razširjena, izjema so le višje ležeči predeli.

Razmnožuje se s semenom, ki se širi z vetrom, mehanizacijo oz. vozili, zemljino, nastilom in mrvo, organskimi gnojili, živalmi.

Viri: https://www.invazivke.si/; https://www.tujerodne-vrste.info/; https://zrsvn-varstvonarave.si;
Eler, K. (2018). Invazivne rastline in kmetijstvo. Ljubljana, MKGP.

ZAVOD za GOZDOVE SLOVENIJE
GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROST
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

Varstvo pred invazivnimi tujerodnimi vrstami rastlin v gozdovih, »Invazivke v gozdovih«
Sklad za podnebne spremembe, projekt št. 2330-22-0007